

Klat av g

Ufarlig og lettarbeidet. Den nye typen komposittstolpe skal ha alt en montør kan ønske seg. – Forhåpentligvis får den også hakkespettene til å gi opp, sier Inge Aam i Tussa Nett.

AV MORTEN VALESTRAND, GØTEBORG
redaksjon@energi-nett.no

Nettselskapet til Tussa Kraft på mørekysten blir først i Norge med å prøve den nye elstolpen. Den er laget av glassfiberarmert kompositt, og utviklet av det svenske energiselskapet Skellefteå Kraft i samarbeid med stolpeprodusenten Jerol.

– Hvis denne stolpen er uinteressant for hakkespetter kommer vi etter hvert til å spare mange penger, sier prosjektleder Inge Aas i Tussa Nett.

Nettselskapet har store problemer med at trestolpene blir hakket i stykker i jakten på mat og bolig. Det hjelper å kle stolpene med finmasket hønsenetting, men det blir mye merarbeid og skaper nye problemer.

Nå har Tussa Nett kjøpt ti komposittstolper som skal gi hakkespettene langs Voldafjorden en ny utfordring.

Trafikksikker. Den nye komposittstolpen består av et innerrør spunnet av glassfiberarmert polyester, som på utsiden får

KLATRE – IKKE HAKKE: Komposittstolpen er den første på markedet for vanlige klatresko. Etter hvert kan den fase ut trestolpene.

Foto: SKELLEFTEÅ KRAFT ELNÅT

Get the latest on
the renewables
industry

www.nerec.no

NEREC
NORTH EUROPEAN
RENEWABLE ENERGY
CONVENTION

miljøvennlig stolpe i glassfiber

et skall av polyeten, en passelig myk og værbestandig termoplast (polyolefin).

Standardfargen er grå, men vil man leke litt med fuglelivet, kan man ifølge Jerol bestille stolpene i trebrunt – eller annen valgfri kulør.

Komposittstolpen er egentlig en spin-off fra bedriftens trafikk-sikkerhetsarbeid. Jerol Industri AB er en av Europas ledende utviklere av stolper for gatebelysning og vegskilt. Hvis en slik blir påkjørt, knekker den sammen som et sugerør så bilisten myklander i grøfta.

Stor isolator. Jerols nye komposittstolpe skal denne gang ligne en klassisk trestolpe i form og funksjon.

– Målet har vært å lage en stolpe som montørene kan kjenne seg igjen i og trives med, sier idé-klekkeren og utvikleren Stefan Lundberg i Skellefteå Kraft Elnät.

I utviklingsarbeidet har arbeidsmiljøet vært viktig, forteller han. Det er kun to år siden en av selskapets montører døde oppe i en tradisjonell trestolpe, noe som har stilt høye sikkerhetskrav til den nye stolpen.

– Kompositten kan ikke lede strøm, så stolpen fungerer i praksis som en stor isolator. Vi har testet å sende opp til 5 kV gjennom stolpen uten at det har gitt overslag.

Stolpe for klatring. Det er likevel i hverdagens arbeidssituasjoner stolpen skærer flest poeng hos de som jobber med den.

Komposittstolpen er den første på markedet for 10–22 kV distribusjonsspenning som tillater at montøren bruker sitt vanlige utstyr.

– Vi kan bruke det vi har liggende av klatresko, verktøy og materialer. Stolpen har forinstallerte feste-punkter, og man kan bruke franske skruer hvis man forborer, sier Stefan Lundberg.

– Og så er stolpen helt miljøvennlig. Vi slipper alt styret med giftig impregnering og kreosot, noe som gir enklere håndtering og lagring.

Konstruksjonen veier heller ikke mye, så både transport og montering blir lettarbeidet.

– Det eneste man skal være oppmerksom på, mener Inge Aas i Tussa, er at sikkerhetslinen er godt festet. Kompositt kan være glattere enn tre.

Blandes i nettet. Stefan Lundberg har undersøkt det europeiske stolpe-markedet, men ikke funnet produkter som umiddelbart kan settes opp i elnettet på samme vilkår som dagens trestolper.

– Komposittstolpen kan derimot påta seg samme funksjoner og plassering som de stolpene vi er vant med. Det går helt fint å blande dem suksessivt inn i nettet én etter én, etter hvert

som trestolper må skiftes ut, sier han.

Ifølge Skellefteå Krafts beregninger har stolpen en nærmest vedlikeholdsfri livstid på mer enn 80 år, dobbelt så lenge som en trestolpe. Men smaker det, så koster det.

At komposittvarianten kan være 35 prosent dyrere innkjøp, bekymrer imidlertid ikke Tussa Nett hvis den kan holde hvitryggspetten på avstand. Denne vestlandske varianten er nemlig særdeles energisk, ifølge fuglebøkene.

Reduser strømtapet

Gamle kraftledninger og eldre trafostasjoner bidrar til et betydelig strømtap i elnettet. Oppgradering og modernisering av eldre anlegg reduserer strømtapet, gjør at mer strøm kan overføres via eksisterende linjer og sparer betydelige kostnader ved at mer av den produserte kraften kommer fram til forbrukerne.

En stor del av vedlikeholds- og oppgraderingsarbeidet på el nettet kan gjøres med spenning på kraftledningen. Slik unngår vi strømbrydd og inntektstap mens oppgraderingen pågår.

Tlf 815 35 835 • www.eltelnetworks.no

ELTEL
networks
Securing the lifelines of society